

CSILLAGKÖZI MOZGÁSOK

Károly-Zöld Gyöngyi Konstellációk című kiállítása, MET Galéria, Budapest,
2015. május 6-28.

„Mióta készülök, hogy elmondjam neked / szerelmem rejtett csillagrendszerét; / egy képben csak talán, s csupán a lényegét.” – írja Radnóti. A gondolatok, érzések elmondhatatlansága, a megfogalmazás nehézsége oly gyakran kísért engem is. Hogyan fogalmazzuk meg, mi a fontos, ha belépünk egy kiállítóterbe az alkotó-mű-befogadó örök hármásának viszonyrendszerébe? Nézni, de látni is. Érteni, de értve lenni is. Messzire megyek: értve lenni magunk számára is. Értve lenni azáltal, hogy a látott munkák hatását magunkon átengedjük, megvizsgáljuk. Nemhiába: „*Változtasd meg élted!*”

Konstellációk: a dolgok összefüggése, az égi palettára tekintve a csillagok és bolygók állása, egymáshoz viszonyított pillanatnyi helyzete. A spiritualitás oldaláról értelmezve determinációnk vagy lehetőségeink, helyzeteink: kezdünk-e vele valamit? Képi konstellációkra tekintünk, vajon eszünkbe jut-e az összefüggések szó, vagy az, hogy viszonyítási pontokat keressünk éggel és lélekkel, tartalommal és formával? A kiállított munkák e dialógusra hívnak, a kiállítóterbe belépve a hatalmas vásznak mellett szembetűnő a fényinstalláció is. Az egyik vászon áttörve engedi át, két másik pedig csupán sejtelesen láttatja a vibráló-villódzó fényt. Leköt és megváltoztat ez a játék, vonzza a tekintetet, ugyanakkor átalakítja, feléleszti a munkák addig szürkékbe, feketékbe merevített harmóniáját.

A csillagállások egyik lényege a kimerevítettség, pillanatnyiségükben értelmezhetők, s vetíthetők földi létünkre. Ki ne játszott volna már kaleidoszkóppal? A tükrök közé zárt apró részecskék állandó játékra hívnak, nyughatatlanságuk képi variációk sorát hívja elő. Ezt a nyughatatlan – részben a fény által előhívott – játékot, ám a pillanat örökre való megfogottságát, az így, az esetlegességekből deklarált rendet és rendszert idézik meg számomra Károly-Zöld Gyöngyi munkái. Innen indulunk.

Bemutatás helyett bátorkodom csupán sokat rejtő hívószavakat kiemelni életéből, melyeknek jelentését, tartalmát, pontos körvonalait csak az érti, aki végigcsinálta, benne vagy legalábbis a közelében volt. Grafika-textil tagozat. Textilművesség. Alkotó lét. Erdélyi magyar lét. Láthatatlan-spirituális hálórendszer. Összeköttettség. Rész és egész. Kozmikus rendszer. Tovább élő életfák. Vas akarat (sic!).

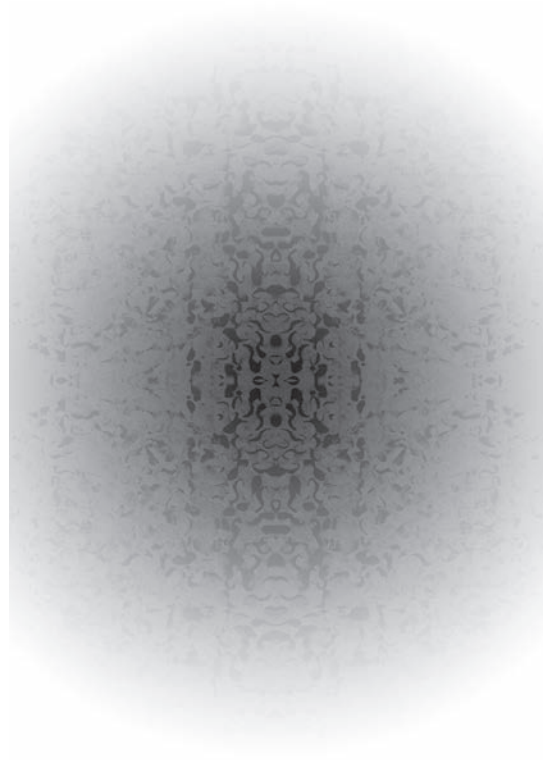
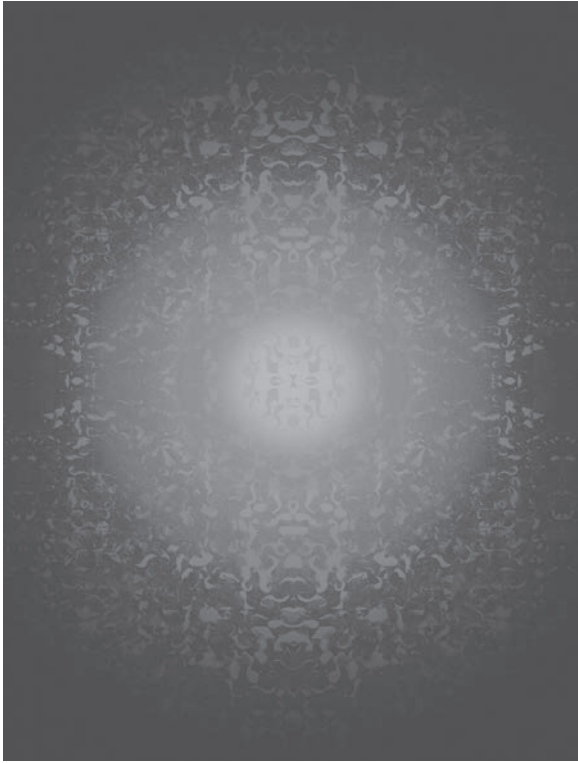
Havadi Nagy István kérdésére, hogy alkotóként mivel szeret kísérletezni egy interjúban így felelt: „*Mindennel. Az anyagok kapcsolataival, időszerűségével, a fény- idő- térben való egymásra hatásával, az átélés, élet, születés, halál, megértés, észlelés, látásmód harmóniájának megteremtésével. A rész-egész*

összefüggéseivel, a tükröződések rejtőző-őrző spirituális sejtelmeivel, a szellem-érzelem-értelem rezonálásával.”

És haladunk tovább: egy talán mindmáig új és ismeretlen műfajjal, az elektrográfiával. Jelhagyás, jelelfogás, vizuális manipuláció, azaz egy autonóm képi világ megalkotása olyan eszközökkel, melyek alkalmazását csak az elektronikus vagy elektromos médium teszi lehetővé. Nem nyomtató, szkener, fénymásoló. Nem nyomda- vagy nyomtatás technika. Nem grafika. Nem fotó. Nem festmény. Nem csak. Így voltaképpen igen, mindez együtt: mindeme médium, műfaj és technika egymás szolgálatában, olykor pandant-jaként, vagy éppen határán.

A kísérletezés lehetősége és tere ily módon adott. A nagy leleplező maga a szem. Bár a Trompe l'oeil: az ő becsapása is elő-elő fordulhat. Így helyes ez. Ne fürkésszünk ki minden égi-földi titkot. Ha a munkákra tekintünk, a jelen lévő rendet, szimmetriát és harmóniát, a szürkés-fémes tónusokat, geometrikus formákat, a mögöttük rejlő fényjátékot vesszük észre először. Majd a tükörtengelyeket, a kiemelt, felnagyí-

tott, sokszorozott, végül forgatott formákat, részleteket, motívumokat. Kereshetjük a részek jelentését, de a nagy egész összefüggéseit és továbbmenve a hozzá köthető analógiákat is. Fraktálszerű. Mandala-szerű. Otthagyott fény-jelek. Belső tükröződések. Nagy szavak. De mennyiben lehetnek sajátjaink, vagy helyállóak? Hiszen például valami vagy fraktál, vagy nem az. Kérdés, hogy ezzel vonva párhuzamot a töredezettséget, determinisztikus káoszt, folytathatóságot meglátom-e a művekben? A mandalaként pedig felidézi-e az elmélyedni tudást, a teljességre törekvést, a mikro-és makrokozmoszsal való kapcsolatot? Helyálló-e éppen valaminek nevezni, hiszen így nemcsak a jelentéshez közelítek, ugyanakkor nem kerülöm el a leegyszerűsítést sem. Óvatosan közelítsünk hát.

Keressük meg saját szavainkat, figyeljünk úgy e képi konstellációkra, hogy a születést, örök körforgást, de a kimerevített pillanat általi meghatározottságot is észrevehessük benne. Itt és most a bennük rejlő összefüggéseket képpel, gondolattal, lélekkel. Sikerülhet-e Radnóti szavaira visszatekintve egy képen, szóban, lélegzetvételnyi gondolatban elmondani valami lényegit? Aligha. Tétovák lehetnek csak a szavak, rejtett csillagrendszere van minden műnek és e kiállításnak is. Különleges szereplők együttállása: vászonra vitt elektrográfia, képekben megállított, ám a fénnel mégis játékba hívott örökre otthagyott jelek és pillanatok - viszonyítási pontok.

IMRE ZSÓFIA